

HƯỚNG DẪN HỌC SINH CHUẨN BỊ BÀI Ở NHÀ

NỘI DUNG TỰ HỌC CỦA HỌC SINH

CÂU 2: Những chặng đường thơ Tố Hữu gắn bó như thế nào với những chặng đường cách mạng của bản thân nhà thơ, với những giai đoạn phát triển của cách mạng Việt Nam?

HƯỚNG DẪN HỌC SINH CHUẨN BỊ BÀI Ở NHÀ

NỘI DUNG TỰ HỌC CỦA HỌC SINH

CÂU 4: Nêu hoàn cảnh sáng tác bài thơ, phân tích sắc thái tâm trạng nhân vật.

HƯỚNG DẪN HỌC SINH CHUẨN BỊ BÀI Ở NHÀ

NỘI DUNG TỰ HỌC CỦA HỌC SINH

CÂU 5: Vẻ đẹp của cảnh và người Việt Bắc hiện lên trong bài thơ như thế nào?

HƯỚNG DẪN HỌC SINH CHUẨN BỊ BÀI Ở NHÀ

NỘI DUNG TỰ HỌC CỦA HỌC SINH

THƠ TRỮ TÌNH VIỆT NAM HIỆN ĐẠI

TIẾT 22-23-28-29-30

Việt Bắc

Cố Hữu

MỤC TIÊU BÀI GIẢNG

Nắm được những nét chính trong đường đời, đường cách mạng, đường thơ của Tố Hữu. Hiểu rõ nét nổi bật trong phong cách thơ Tố Hữu là sự hòa quyện giữa nội dung trữ tình chính trị và nghệ thuật biểu hiện đậm đà tính dân tộc.

Cảm nhận được một thời cách mạng và kháng chiến gian khổ mà hào hùng, nhất là nghĩa tình gắn bó thắm thiết của những người kháng chiến với Việt Bắc, với nhân dân, đất nước. Thấy rõ nội dung bài thơ được thể hiện bằng hình thức nghệ thuật đậm tính dân tộc, làm dạt dào thêm tình yêu quê hương đất nước trong tâm hồn mỗi người Việt Nam.

CẤU TRÚC BÀI HỌC

I GIỚI THIỆU CHUNG

1. Tác giả
2. Tác phẩm

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1. Khung cảnh chia tay (8 câu đầu)
2. Lời người Việt Bắc (12 câu tiếp)
3. Lời người cán bộ kháng chiến (còn lại)

III TỔNG KẾT

1. Nghệ thuật
2. Nội dung

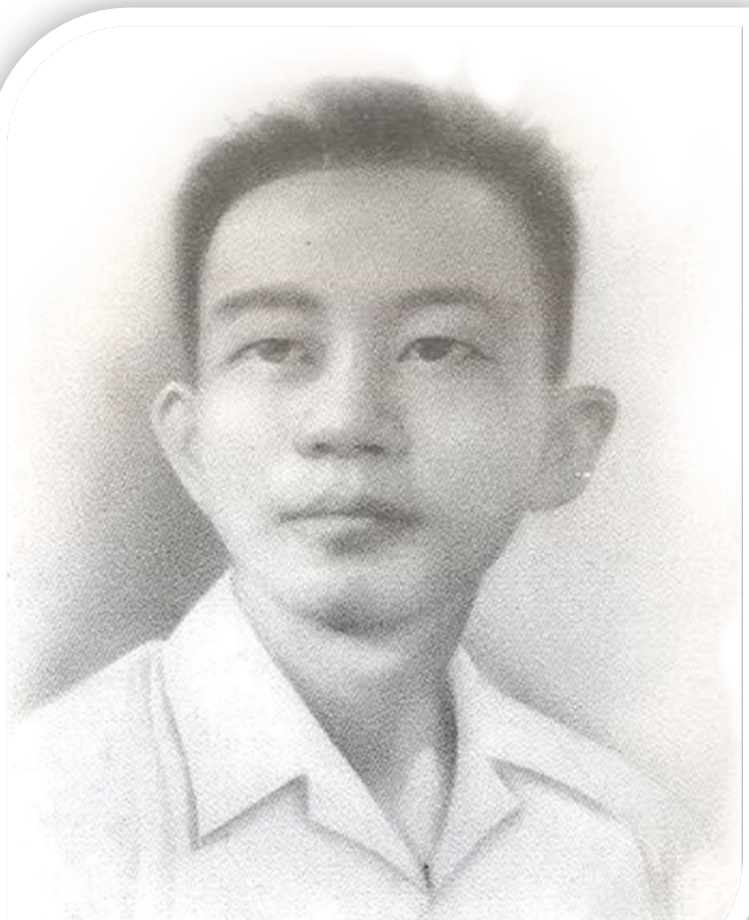

I TÌM HIỂU CHUNG

1 Tác giả

Tố Hữu lúc 17 tuổi

Tố Hữu lúc 20 tuổi

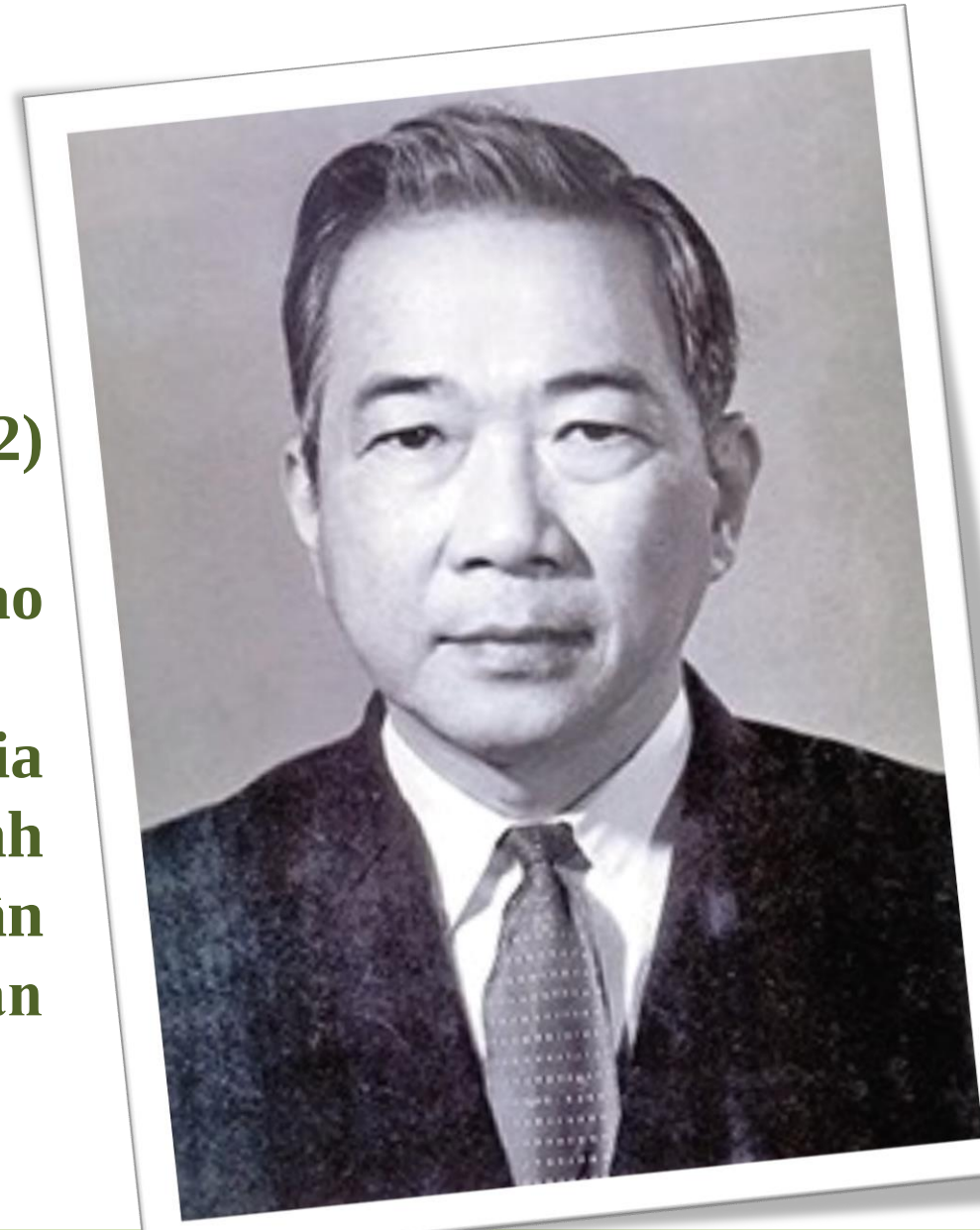
(1920- 2002)

I TÌM HIỂU CHUNG

1 Tác giả

a. Tiểu sử

- Tên khai sinh là Nguyễn Kim Thành (1920-2002) tại Thừa Thiên - Huế.
- Ông xuất thân trong một gia đình nhà nho nghèo, mồ côi mẹ năm 12 tuổi.
- Bước vào những năm thanh niên, ông tham gia phong trào đấu tranh cách mạng và trở thành người lãnh đạo chủ chốt của Đoàn thanh niên Dân chủ ở Huế, được kết nạp vào Đảng Cộng Sản Đông Dương.

I TÌM HIỂU CHUNG

1 Tác giả

a. Tiểu sử

- Cuối tháng 4/1939 bị giặc bắt. Tháng 3/1942 ông vượt ngục, tiếp tục hoạt động Cách mạng
- Cách Mạng Tháng 8 năm 1945, ông là Chủ tịch Ủy ban khởi nghĩa ở Huế
- Trong 2 cuộc kháng chiến và cho đến năm 1986, ông liên tục giữ những cương vị trọng yếu trong bộ máy lãnh đạo của Đảng và Nhà Nước .
- Ông đã được tặng giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật (1996)

I

TÌM HIỂU CHUNG

1

Tác giả

a. Tiểu sử

Trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đế quốc Mỹ đến năm 1986 Tố Hữu liên tục giữ những cương vị trọng yếu trên mặt trận văn hoá văn nghệ, trong bộ máy lãnh đạo của Đảng và Nhà nước.

I

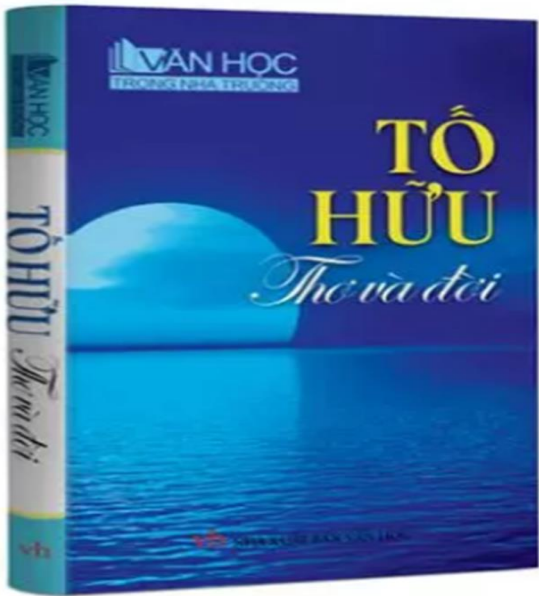
TÌM HIỂU CHUNG

1

Tác giả

b. Sự nghiệp sáng tác

*Con đường thơ:

Tổ Hữu là một trong những lá cờ đầu của nền văn nghệ cách mạng Việt Nam

<i>Từ ấy</i>	<i>Việt Bắc</i>	<i>Gió lộng</i>	<i>Ra trận</i>	<i>Máu và hoa</i>	<i>Một tiếng đờn</i>	<i>Ta với ta</i>
1937-1946	1946-1954	1955 -1961	1962- 1971	1972 -1977	1992	1999

Gắn bó chặt chẽ và phản ánh chân thật những chặng đường cách mạng

I TÌM HIỂU CHUNG

1 *Tác giả*

b. Sự nghiệp sáng tác

*Phong cách thơ:

Theo sát chặng đường cách mạng Việt Nam

Nội dung
trữ tình chính trị
sâu sắc

Giọng thơ tâm
tình, ngọt ngào,
tha thiết

Nghệ thuật biểu
hiện đậm đà tính
dân tộc

Huân chương Sao vàng (1994), giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học và nghệ thuật (1996), giải thưởng văn học ASEAN (1999)

I TÌM HIỂU CHUNG

2 Tác phẩm

a. Hoàn cảnh sáng tác

Việt Bắc là quê hương cách mạng, căn cứ địa vững chắc đã che chở, đùm bọc cho Đảng, chính phủ, bộ đội ta trong suốt thời kì kháng chiến chống Pháp gian khổ.

Sau chiến thắng Điện Biên Phủ (5/1954), hiệp định Giơnevơ vì Đông Dương được kí kết (7/1954), hoà bình lập lại, miền Bắc được giải phóng, một trang sử mới của đất nước và giai đoạn mới của cách mạng được mở ra.

I TÌM HIỂU CHUNG

1 Tác phẩm

a. Hoàn cảnh sáng tác

Tháng 10/1954, những người kháng chiến từ căn cứ miền núi trở về miền xuôi. Trung ương Đảng và chính phủ rời chiến khu Việt Bắc về lại Thủ đô.

➡ Nhân sự kiện thời sự có tính lịch sử ấy, Tố Hữu sáng tác bài thơ Việt Bắc.

I TÌM HIỂU CHUNG

2 Tác phẩm

b. Chủ đề:

- Thể hiện tình cảm thủy chung, ân nghĩa của người cán bộ kháng chiến với nhân dân Việt Bắc.
- Thể hiện tình cảm gắn bó sâu nặng của người cán bộ và nhân dân với cách mạng, với kháng chiến.

I TÌM HIỂU CHUNG

2 Tác phẩm

Việt Bắc là một bài thơ thể hiện rất rõ phong cách nghệ thuật thơ Tố

Hữu và mang màu sắc dân tộc đậm đà:

- ❖ Thể thơ lục bát quen thuộc của dân tộc
- ❖ Kết cấu theo lối đối đáp “mình – ta”
- ❖ Giọng thơ tâm tình ngọt ngào với cả một hệ thống ngôn từ tinh tế
- ❖ Sử dụng những biện pháp tu từ quen thuộc một cách tinh tế, sáng tạo, điêu luyện

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1 Tám câu đầu: Khung cảnh chia tay và tâm trạng con người

a. Lời nhắn gửi của người ở lại (4 câu đầu)

*Mình về mình có nhớ ta
Mười lăm năm ấy thiết tha mặn nồng
Mình về mình có nhớ không
Nhìn cây nhớ núi, nhìn sông nhớ nguồn?*

- Đại từ **mình - ta** ➡ trù mến, thiết tha
- Câu hỏi tu từ ➡ băn khoăn, ray rứt, nhẩn nhủ, dằn dò
- Điệp từ **nhớ** ➡ nhớ đến da diết

III ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1 Tám câu đầu: Khung cảnh chia tay và tâm trạng con người

a. Lời nhắn gửi của người ở lại (4 câu đầu)

Mình về mình có nhớ ta
Mười lăm năm ấy thiết tha mặn nồng
Mình về mình có nhớ không
Nhìn *cây* nhớ *núi*, nhìn *sông* nhớ *nguồn*?

- Cụm từ *mười lăm năm*
 - Hình ảnh *cây - núi - sông - nguồn* }
- » Thời gian và không gian gắn bó

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1 Tám câu đầu: Khung cảnh chia tay và tâm trạng con người

a. Lời nhắn gửi của người ở lại (4 câu đầu)

Mình về mình có nhớ ta
Mười lăm năm ấy **thiết tha mặn nồng**
Mình về mình có nhớ không
Nhìn cây nhớ núi, nhìn sông nhớ nguồn?

- Cụm từ **thiết tha mặn nồng**

➡ Ân tình giữa cách mạng với đồng bào.

» Bốn câu thơ là lời nhắn nhủ đừng quên cội nguồn, đừng quên quê hương cách mạng.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1 Tám câu đầu: Khung cảnh chia tay và tâm trạng con người

b. Tâm trạng người về xuôi (4 câu sau)

*Tiếng ai tha thiết bên cồn
Âng khuâng trong dạ, bồn chồn bước đi
Áo chàm đưa buổi phân li
Cầm tay nhau biết nói gì hôm nay...*

- Đại từ phiếm chỉ **ai**: gợi sự bồi hồi
- Từ láy **tha thiết, âng khuâng, bồn chồn**
 - ➔ Vần vương, nhớ thương

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1 Tám câu đầu: Khung cảnh chia tay và tâm trạng con người

b. Tâm trạng người về xuôi (4 câu sau)

Tiếng ai tha thiết bên cồn
Bâng khuâng trong dạ, bồn chồn bước đi
Áo chàm đưa buổi phân li
Cầm tay nhau biết nói gì hôm nay...

- Hoán dụ **áo chàm**
- Người Việt Bắc giản dị, thân thương
- Nhịp thơ 3/3/2 + dấu chấm lửng cuối dòng
- Diễn tả tình tế sự lưu luyến trong cử chỉ **cầm tay nhau...**

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN**2 Lời người Việt Bắc (12 câu tiếp)**

Mình đi, có nhớ những ngày
Mưa nguồn suối lũ, những mây cùng mù
Mình về, có nhớ chiến khu
Miếng cơm chấm muối, mối thù nặng vai?
Mình về, rừng núi nhớ ai
Trám bùi để rụng, măng mai để già.
Mình đi, có nhớ những nhà
Hắt hiu lau xám, đậm đà lòng son
Mình về, còn nhớ núi non
Nhớ khi kháng Nhật, thuở còn Việt Minh
Mình đi, mình có nhớ mình
Cần Trào, Hồng Thái, mái đình cây đa?

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2 Lời người Việt Bắc (12 câu tiếp)

Mình đi, có nhớ những ngày

Mưa nguồn suối lũ, những mây cùng mù

Mình về, có nhớ chiến khu

Miếng cơm chấm muối, mối thù nặng vai?

Mình về, rừng núi nhớ ai

Trám bùi để rụng, măng mai để già.

Mình đi, có nhớ những nhà

Hắt hiu lau xám, đậm đà lòng son

Mình về, còn nhớ núi non

Nhớ khi kháng Nhật, thuở còn Việt Minh

Mình đi, mình có nhớ mình

Tân Trào, Hồng Thái, mái đình cây đa?

- Những câu lục: luân phiên sử dụng điệp khúc **mình đi... mình về**
 - ➔ Tạo âm hưởng nhớ thương da diết
- Những câu hỏi tu từ + điệp từ **nhớ**
 - ➔ Mang nhiều sắc thái ý nghĩa

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2 Lời người Việt Bắc (12 câu tiếp)

Mình đi, có nhớ những ngày
Mưa nguồn suối lũ, những mây cùng mù
Mình về, có nhớ chiến khu
Miếng cơm chấm muối, mối thù nặng vai?
Mình về, rừng núi nhớ ai
Trám bùi để rụng, măng mai để già.
Mình đi, có nhớ những nhà
Hắt hiu lau xám, đậm đà lòng son
Mình về, còn nhớ núi non
Nhớ khi kháng Nhật, thuở còn Việt Minh
Mình đi, mình có nhớ mình
Tân Trào, Hồng Thái, mái đình cây đa?

- Những câu bát: gợi kỉ niệm

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2 *Lời người Việt Bắc (12 câu tiếp)*

Hình thức đối xứng tạo sự cân bằng về
cấu trúc và nêu bật nội dung:

Thực tế chiến đấu
kiên cường

Phẩm chất đôn hậu,
nghĩa tình

Những địa điểm
khởi đầu sự nghiệp
cách mạng

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2 Lời người Việt Bắc (12 câu tiếp)

Mình đi, có nhớ những ngày
Mưa nguồn suối lũ, những mây cùng mù
Mình về, có nhớ chiến khu
Miếng cơm chấm muối, mối thù nặng vai?
Mình về, rừng núi nhớ ai
Trám bùi để rụng, măng mai để già.
Mình đi, có nhớ những nhà
Hắt hiu lau xám, đậm đà lòng son
Mình về, còn nhớ núi non
Nhớ khi kháng Nhật, thuở còn Việt Minh
Mình đi, mình có nhớ mình
Cần Trào, Hồng Thái, mái đình cây đa?

» Đoạn thơ trên là nỗi thương nhớ, là lời tâm tình của Việt Bắc về những kỉ niệm kháng chiến gian khổ nhưng đầy tình nghĩa giữa quân và dân - những năm tháng không thể nào quên.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

*Khổ 4:

Ta với mình, mình với ta
ta ta sau trước mặn mà đinh ninh
Mình đi, mình lại nhớ mình
Nguồn bao nhiêu nước, nghĩa tình bấy nhiêu...

- Phép so sánh *bao nhiêu... bấy nhiêu*

→ Tình nghĩa luôn dạt dào

» Khổ thơ tô đậm sự gắn bó: *mình với ta tuy hai mà một*

- Đại từ *ta - mình* sóng đôi
- Tình cảm keo sơn
- Cụm từ *sau trước* + từ láy *mặn mà, đinh ninh*
- Tình cảm thủy chung, trước sau như một.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 5:**

Nhớ gì như nhớ người yêu
Trăng lên đầu núi, nắng chiều lưng nương
Nhớ từng bản khói cùng sương
Sớm khuya bếp lửa người thương đi về.
Nhớ từng rừng nứa bờ tre
Ngòi Thia sông Dáy, suối Lê vơi đầy.
Ta đi, ta nhớ những ngày
Mình đây ta đó, đắng cay ngọt bùi...

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 5:**

*Thương nhau, chia củ sắn lùi
Bát cơm sẻ nửa, chăn sui đắp cùng.*

*Nhớ người mẹ nắng cháy lưng
Địu con lên rẫy bẻ từng bắp ngô.*

*Nhớ sao lớp học i tờ
Đồng khuya đuốc sáng những giờ liên hoan*

*Nhớ sao ngày tháng cơ quan
Gian nan đời vẫn ca vang núi đèo.*

*Nhớ sao tiếng mõ rừng chiều
Chày đêm nện cối đều đều suối xa...*

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 *Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)*

***Khổ 5:**

*Nhớ gì như nhớ người yêu
Trăng lên đầu núi, nắng chiều lưng nương*

- Nghệ thuật so sánh: nêu bật nỗi nhớ thiết tha
- Hình ảnh *trăng đầu núi, nắng chiều lưng nương*:
 - ↳ Khung cảnh thơ mộng
 - » Nỗi nhớ chân thành và tha thiết.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN**3** *Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)****Khổ 5:**

*Nhớ từng bản khói cùng sương
Sớm khuya **bếp lửa** người thương đi về.*

- Hình ảnh **bếp lửa**
- ➡ Gọi sự ấm áp, quan tâm

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

*Khổ 5:

Nhớ từng rừng nứa bờ tre
Ngòi Thia, sông Đáy, suối Lê ~~vội~~ ^{vội} đầy

- Liệt kê những hình ảnh, những địa danh

SUỐI LÊ-NIN

SUỐI LÊ-NIN

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

*Khổ 5:

*Ta đi ta nhớ những ngày
Mình đây ta đó đắng cay ngọt bùi
Thương nhau chia củ sắn lùi
Bát cơm sẻ nửa, chăn sui đắp cùng.*

- Cụm từ *ta đi ta nhớ*: khẳng định nỗi nhớ
- *củ sắn lùi, bát cơm sẻ nửa, chăn sui*
- ➡ Gọi tả cuộc sống gian khổ, thiếu thốn
- *mình đây ta đó* + các từ *chia, sẻ, cùng* ➡ Tấm lòng sẻ chia, gắn bó

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 5:**

Nhớ **người mẹ** nắng cháy lưng
Địu con lên rẫy bẻ từng bắp ngô.

- Hình ảnh *người mẹ*
- ➔ Tiêu biểu cho người phụ nữ Việt Bắc trong kháng chiến: cần cù, đôn hậu.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN**3** *Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)****Khổ 5:**

*Nhớ sao lớp học i tờ
Đồng khuya đuốc sáng những giờ liên hoan
Nhớ sao ngày tháng cơ quan
Gian nan đời vẫn ca vang núi đèo.*

↪ Nhớ cuộc sống kháng chiến gian khổ
mà lạc quan

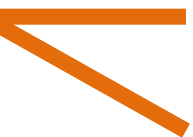
II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 5:**

*Nhớ sao tiếng mõ rừng chiều
Chày đêm nện cối đều đều suối xa...*

- Âm thanh quen thuộc Tiếng
mõ
Tiếng chày
- ↪ Dội vang trong nỗi nhớ

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 *Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)*

*Khổ 4:

*Khổ 5:

» Đoạn thơ diễn tả nỗi nhớ mang nhiều sắc thái khác nhau nhưng từ cảnh đến người đều là nỗi nhớ da diết, sâu đậm trong lòng người đi.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN**3** *Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)****Khổ 6:**

Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người.
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.
Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 6:**

*Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người.
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.
Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.*

Hai câu đầu: Nỗi nhớ bao quát

- Cụm từ **ta về ta nhớ:**
khẳng định nỗi nhớ
- Hình ảnh **hoa, người**
↪ tượng trưng cho thiên nhiên
và con người Việt Bắc
- » Nhớ thiên nhiên và con
người Việt Bắc

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 6:**

Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người.
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.
Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.

Tám câu còn lại:
Nỗi nhớ cụ thể

*Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.*

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 6:**

Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người.
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.
Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.

Tám câu còn lại: Nỗi nhớ cụ thể

- Màu sắc: xanh điểm xuyên đỏ tươi
- Mùa đông Việt Bắc tươi tắn và tràn đầy sức sống
- Hoán dụ *dao gài thắt lưng*
- Con người Việt Bắc cần cù, siêng năng.

***Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.***

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 6:**

Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người.
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.
Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.

Tám câu còn lại: Nỗi nhớ cụ thể

- Ngày xuân: tạo sự vận động của thời gian.
- Màu trắng của hoa mơ
 - ↪ Vẻ đẹp tinh khôi, lãng mạn của núi rừng mùa xuân
- Động từ *chuốt*
 - ↪ Gợi tả sự cần mẫn, khéo léo của người phụ nữ Việt Bắc.

*Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình*

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 6:**

Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người.
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.
Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.

Tám câu còn lại: Nỗi nhớ cụ thể

- Âm thanh **ve kêu**
 - ↪ Gợi tả bước đi của thời gian
- Màu vàng của phách
 - ↪ Gợi sắc vàng của nắng hè

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 6:**

Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người.
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.
Ve kêu rừng phách **đỏ vàng**
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.

Tám câu còn lại: Nỗi nhớ cụ thể

- Từ **đỏ**
 - Diễn tả sự vận động của thời gian, không gian
- Hình ảnh **cô em gái hái măng** tươi vui, sinh động
 - Con người Việt Bắc lạc quan, yêu đời.

*Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.*

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 6:**

Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người.
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.
Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.

Tám câu còn lại: Nỗi nhớ cụ thể

- Hình ảnh **rừng thu trăng rọi**
- ↪ Khung cảnh huyền ảo, niềm mơ ước hòa bình
- Cụm từ: **ân tình thủy chung**
- ↪ Khẳng định tình cảm sâu nặng
- » Mùa thu thơ mộng, con người hữu tình.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 6:**

Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người.
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang.
Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hòa bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung.

Tám câu còn lại: Nổi nhớ cụ thể

» Kết cấu đan xen ➡ nổi bật vẻ đẹp hài hòa giữa thiên nhiên và con người: Thiên nhiên tươi đẹp, con người bình dị, chịu thương chịu khó, đầy tình nghĩa.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 *Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)*

***Khổ 7: Giai đoạn đầu của cuộc kháng chiến**

*Nhớ khi giặc đến giặc lùng
Rừng cây núi đá ta cùng đánh Tây.
Núi giăng thành lũy sắt dày
Rừng che bộ đội, rừng vây quân thù.
Mênh mông bốn mặt sương mù
Đất trời ta cả chiến khu một lòng.
Ai về ai có nhớ không?
Ta về ta nhớ Phủ Thông, đèo Giàng
Nhớ sông Lô, nhớ phố Ràng
Nhớ từ Cao - Lạng, nhớ sang Nhị Hà...*

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 7: Giai đoạn đầu của cuộc kháng chiến**

Nhớ khi **giặc đến giặc lòng**
Rừng cây núi đá **ta cùng** đánh Tây.
Núi giăng thành lũy sắt dày
Rừng che bộ đội, rừng vây quân thù.
Mênh mông bốn mặt sương mù
Đất trời ta cả chiến khu **một lòng**.

Ai về ai có nhớ không?
Ta về ta nhớ Phủ Thông, đèo Giàng
Nhớ sông Lô, nhớ phố Ràng
Nhớ từ Cao - Lạng, nhớ sang Nhị Hà...

6 câu đầu:

- Cụm từ **giặc đến giặc lòng**
- ↪ Thực tế ngày đầu kháng chiến
- Hình ảnh nhân hóa
- ↪ Địa thế thuận lợi
- Cụm từ **ta cùng, một lòng**
- ↪ Kháng chiến toàn dân, toàn diện.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 7: Giai đoạn đầu của cuộc kháng chiến**

Nhớ khi giặc đến giặc lòng
Rừng cây núi đá ta cùng đánh Tây.
Núi giăng thành lũy sắt dày
Rừng che bộ đội, rừng vây quân thù.
Mênh mông bốn mặt sương mù
Đất trời ta cả chiến khu một lòng.
Ai về ai có **nhớ** không?
Ta về ta **nhớ** Phủ Thông, đèo Giàng
Nhớ sông Lô, **nhớ** phố Ràng
Nhớ từ Cao - Lạng, **nhớ** sang Nhị Hà...

Bốn câu tiếp:

- Điệp từ **nhớ** + liệt kê địa danh
- ➡ Tự hào, vui sướng trước những thắng lợi của cuộc kháng chiến.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 *Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)*

***Khổ 8: Giai đoạn tiến công, giành thắng lợi**

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN**3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)**

***Khổ 8: Giai đoạn tiến công, giành thắng lợi**

Những đường Việt Bắc của ta
Đêm đêm rầm rập như là đất rung
Quân đi điệp điệp trùng trùng
Ánh sao đầu súng bạn cùng mũ nan.
Dân công đổ đuốc từng đoàn
Bước chân nát đá, muôn tàn lửa bay.
Nghìn đêm thăm thẳm sương dày
Đèn pha bật sáng như ngày mai lên.
Tin vui chiến thắng trăm miền
Hòa Bình, Tây Bắc, Điện Biên vui về
Vui từ Đồng Tháp, An Khê
Vui lên Việt Bắc, đèo De, núi Hồng.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 8: Giai đoạn tiến công, giành thắng lợi**

*Những đường Việt Bắc của ta
Đêm đêm **rầm rập** như là đất rung
Quân đi điệp điệp trùng trùng
Ánh sao đầu súng bạn cùng mũ nan.
Dân công đỏ đuốc từng đoàn
Bước chân nát đá, muôn tàn lửa bay.
Nghìn đêm thăm thẳm sương dày
Đèn pha bật sáng như ngày mai lên.
Tin vui chiến thắng trăm miền
Hòa Bình, Tây Bắc, Điện Biên vui về
Vui từ Đồng Tháp, An Khê
Vui lên Việt Bắc, đèo De, núi Hồng.*

Con đường hành quân

- Từ láy: **rầm rập**
- So sánh + thậm xưng: **như là đất rung**
- ➔ Cuộc ra quân vĩ đại

***Quân đi điệp điệp trùng trùng
Ánh sao đầu súng bạn cùng mũ nan.***

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 8: Giai đoạn tiến công, giành thắng lợi**

Những đường Việt Bắc của ta
Đêm đêm rầm rập như là đất rung
Quân đi điệp điệp trùng trùng
Ánh sao đầu súng bạn cùng mũ nan.
Dân công đỏ đuốc từng đoàn
Bước chân nát đá, muôn tàn lửa bay.
Nghìn đêm thăm thẳm sương dày
Đèn pha bật sáng như ngày mai lên.
Tin vui chiến thắng trăm miền
Hòa Bình, Tây Bắc, Điện Biên vui về
Vui từ Đồng Tháp, An Khê
Vui lên Việt Bắc, đèo De, núi Hồng.

Hình ảnh đoàn quân:

- Từ láy: **điệp điệp trùng trùng**
- ↪ Sự tinh nhuệ, sự lớn mạnh cả về chất lẫn về lượng
- Hình ảnh **Ánh sao đầu súng**
- ↪ Đậm chất sử thi và cảm hứng lãng mạn

***Dân công đỏ đuốc từng đoàn
Bước chân nát đá, muôn tàn lửa bay.***

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 8: Giai đoạn tiến công, giành thắng lợi**

Những đường Việt Bắc của ta
Đêm đêm rầm rập như là đất rung
Quân đi điệp điệp trùng trùng
Ánh sao đầu súng bạn cùng mũ nan.
Dân công đổ đống từng đoàn
Bước chân nát đá, muôn tàn lửa bay.
Nghìn đêm thăm thẳm sương dày
Đèn pha bật sáng như ngày mai lên.
Tin vui chiến thắng trăm miền
Hòa Bình, Tây Bắc, Điện Biên vui về
Vui từ Đồng Tháp, An Khê
Vui lên Việt Bắc, đèo De, núi Hồng.

Hình ảnh đoàn dân công:

- Hình ảnh: **đổ đống từng đoàn** và **muôn tàn lửa bay**
- Vừa hiện thực, vừa bay bổng
- Phóng đại: **bước chân nát đá**
- Sức mạnh vô tận

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 8: Giai đoạn tiến công, giành thắng lợi**

Những đường Việt Bắc của ta
Đêm đêm rầm rập như là đất rung
Quân đi điệp điệp trùng trùng
Ánh sao đầu súng bạn cùng mũ nan.
Dân công đổ đuốc từng đoàn
Bước chân nát đá, muôn tàn lửa bay.
Nghìn đêm thăm thẳm sương dày
Đèn pha bật sáng như ngày mai lên.
Tin vui chiến thắng trăm miền
Hòa Bình, Tây Bắc, Điện Biên vui về
Vui từ Đồng Tháp, An Khê
Vui lên Việt Bắc, đèo De, núi Hồng.

Đoàn xe cơ giới ra trận

- Sự tương phản:
thăm thẳm sương dày >< ngày mai lên
- Hình ảnh: *Đèn pha bật sáng*
- ↪ Tả thực. Gợi tương lai tươi sáng
- » Bút pháp hiện thực và lãng mạn. Cảnh ra quân hoành tráng, đầy khí thế tấn công và niềm tin tất thắng.

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 8: Giai đoạn tiến công, giành thắng lợi**

Những đường Việt Bắc của ta
Đêm đêm rầm rập như là đất rung
Quân đi điệp điệp trùng trùng
Ánh sao đầu súng bạn cùng mũ nan.
Dân công đỏ đuốc từng đoàn
Bước chân nát đá, muôn tàn lửa bay.
Nghìn đêm thăm thẳm sương dày
Đèn pha bật sáng như ngày mai lên.
Tin vui chiến thắng trăm miền
Hòa Bình, Tây Bắc, Điện Biên vui về
Vui từ Đồng Tháp, An Khê
Vui lên Việt Bắc, đèo De, núi Hồng.

Niềm vui chiến thắng:

- **Kết cấu:**

Câu 1: khái quát

3 câu còn lại: niềm vui lan tỏa

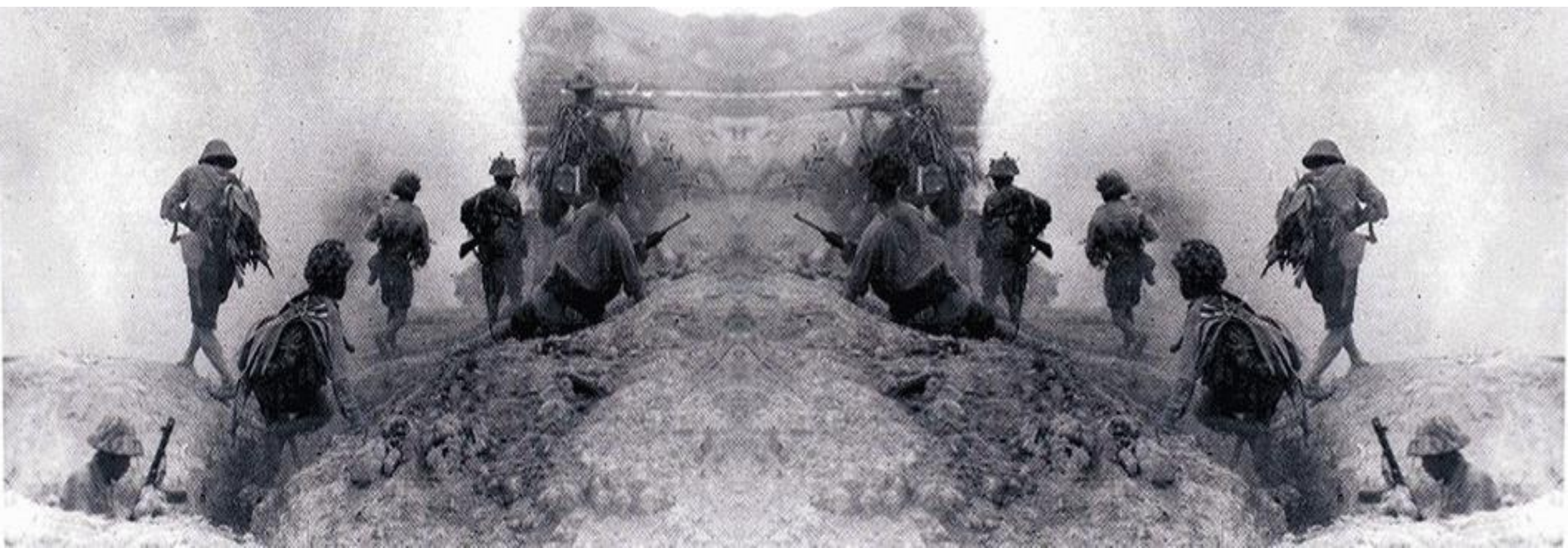
- Điệp từ **vui** + liệt kê các địa danh

↪ Tự hào về chiến thắng

II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 *Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)*

***Khổ 9: Cuộc kháng chiến toàn diện**

*Ai về ai có nhớ không
Ngọn cò đỏ thổi gió lòng cửa hang.*

***Nắng trưa rực rỡ sao vàng
Trung ương, Chính phủ luận bàn việc công***

***Điều quân chiến dịch Thu - đông
Nông thôn phát động, giao thông mở đường***

***Giữ đê, phòng hạn, thu lương
Gửi dao miền ngược, thêm trường các khu...***

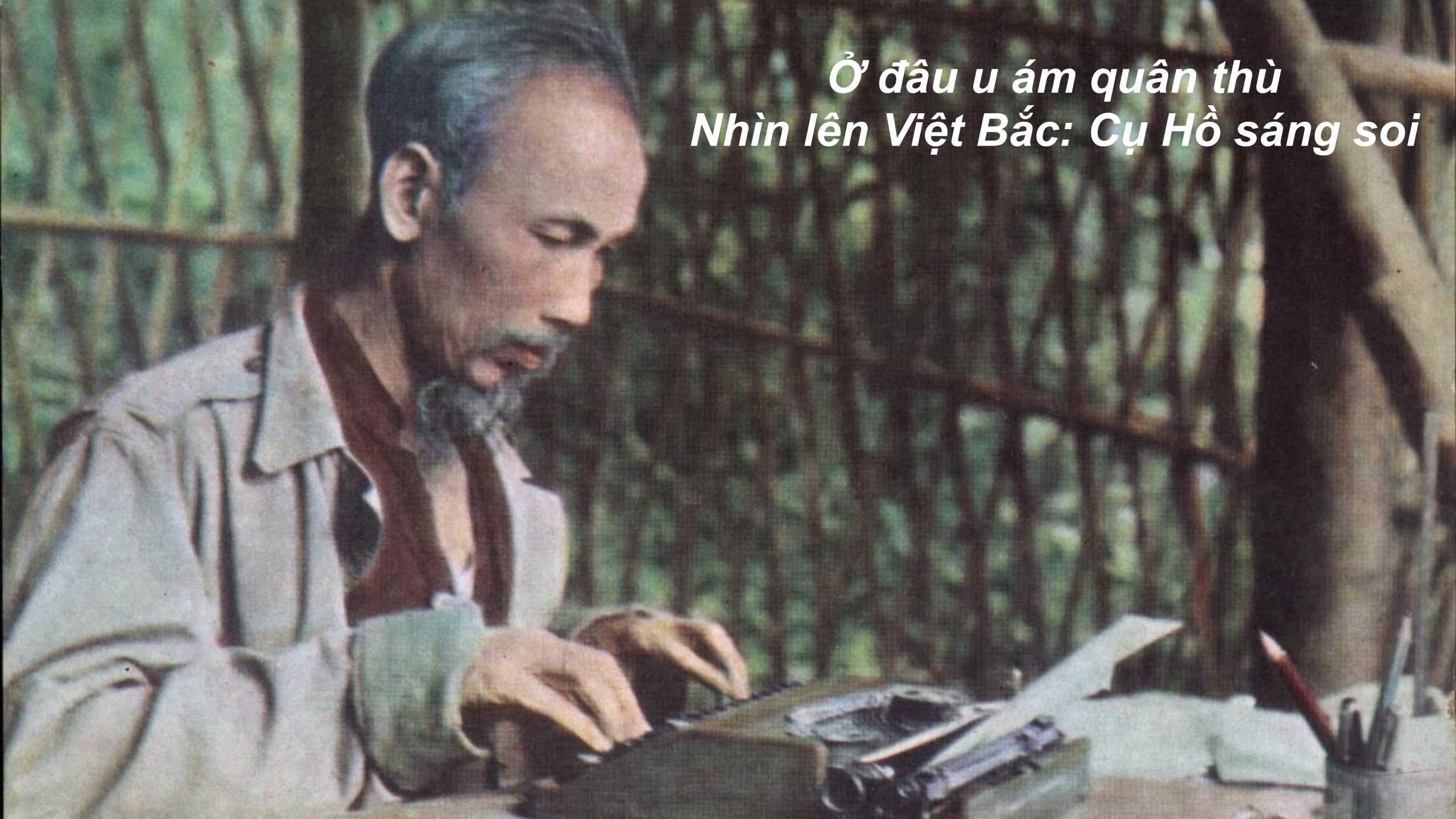
II ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3 *Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)*

*Khổ 10: Ca ngợi Bác, ca ngợi quê hương cách mạng

*Ở đâu u ám quân thù
Nhìn lên Việt Bắc: Cự Hồ sáng soi*

***Ở đâu đau đớn giống nòi
Trông về Việt Bắc mà nuôi chí bền.***

*Mười lăm năm ấy, ai quên
Quê hương cách mạng dựng nên Cộng hòa.*

***Mình về mình lại nhớ ta
Mái đình Hồng Thái, cây đa Tân Trào.***

III TỔNG KẾT

1. NGHỆ THUẬT

- **Cấu tứ:**
 - Lối đối đáp của ca dao
 - Sử dụng thể thơ lục bát truyền thống mang âm hưởng ca dao; vận dụng lối xưng hô **mình, ta** trong ca dao trữ tình.
- **Hình ảnh:** so sánh, ví von, gần gũi.
- **Ngôn từ:** mộc mạc, giàu sức gợi.

III TỔNG KẾT

2. NỘI DUNG

- *Việt Bắc* là bài thơ trữ tình đậm thắm giữa người đi và người ở. Thể hiện tình cảm thủy chung, gắn bó phù hợp với đạo lí *uống nước nhớ nguồn* của dân tộc.
- Bài thơ là bản anh hùng ca về cuộc kháng chiến, là bản tình ca về nghĩa tình cách mạng và kháng chiến.

HOẠT ĐỘNG 3

GV HƯỚNG DẪN HỌC SINH NẮM NỘI DUNG CHÍNH TỪNG PHẦN

LUYỆN TẬP

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

1. Tác giả: Tố Hữu

a. Tiểu sử

- Tố Hữu tên thật là Nguyễn Kim Thành (1920 - 2002), sinh ở Thừa Thiên - Huế, lớn lên trong một gia đình có truyền thống thơ ca.
- Trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và đến những năm sau này Tố Hữu lần lượt đảm nhiệm những cương vị trọng yếu trên mặt trận văn hoá văn nghệ, trong bộ máy lãnh đạo của Đảng và Nhà nước.

b. Sự nghiệp sáng tác

*Con đường thơ:

- Theo sát chặng đường cách mạng Việt Nam

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

1. Tác giả: Tố Hữu

a. Tiểu sử

b. Sự nghiệp sáng tác

*Con đường thơ:

- Là cánh chim đầu đàn của thơ ca cách mạng Việt Nam

*Phong cách thơ:

- Thơ trữ tình chính trị
- Giọng thơ tâm tình, ngọt ngào, tha thiết
- Nghệ thuật đậm đà tính dân tộc

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

1. *Tác giả: Tố Hữu*

2. *Tác phẩm*

a. **Hoàn cảnh sáng tác**

- Chiến thắng Điện Biên Phủ kết thúc thắng lợi. Tháng 7-1954, Hiệp định Giơ-ne-vơ về Đông Dương được kí kết. Nhân sự kiện thời sự có tính lịch sử ấy, Tố Hữu sáng tác bài thơ Việt Bắc.

b. **Chủ đề:**

- Thể hiện tình cảm thủy chung, ân nghĩa của người cán bộ kháng chiến với nhân dân Việt Bắc.

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

II. ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1. Tám câu đầu: Khung cảnh chia tay và tâm trạng con người

a. Lời nhắn gửi của người ở lại (4 câu đầu)

➡ Bốn câu thơ là lời nhắn nhủ đừng quên cội nguồn, đừng quên quê hương cách mạng.

b. Tâm trạng người về xuôi (4 câu sau)

➡ Diễn tả tinh tế sự lưu luyến của người về xuôi với người ở lại, với cảnh rừng Việt Bắc.

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

II. ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1. Tám câu đầu: Khung cảnh chia tay và tâm trạng con người

2. Lời người Việt Bắc (12 câu tiếp)

↪ Đoạn thơ trên là nỗi thương nhớ, là lời tâm tình của Việt Bắc về những kỉ niệm kháng chiến gian khổ nhưng đầy tình nghĩa giữa quân và dân - những năm tháng không thể nào quên.

3. Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 4:**

↪ Khổ thơ tô đậm sự gắn bó: mình với ta tuy hai mà một

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

II. ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1. Tám câu đầu: *Khung cảnh chia tay và tâm trạng con người*

2. Lời người Việt Bắc (12 câu tiếp)

3. Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 4:**

***Khổ 5:**

Đoạn thơ diễn tả nỗi nhớ mang nhiều sắc thái khác nhau nhưng từ cảnh đến người đều là nỗi nhớ da diết, sâu đậm trong lòng người đi.

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

II. ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3. Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 4:**

***Khổ 5:**

***Khổ 6:**

Hai câu đầu: Nỗi nhớ bao quát

➡ **Nhớ thiên nhiên và con người Việt Bắc**

Tám câu còn lại: Nỗi nhớ cụ thể

➡ **Kết cấu đan xen nổi bật vẻ đẹp hài hòa giữa thiên nhiên và con người:
Thiên nhiên tươi đẹp, con người bình dị, đầy tình nghĩa.**

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

II. ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3. Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

***Khổ 7:** Giai đoạn đầu của cuộc kháng chiến

6 câu đầu:

➡ Kháng chiến toàn dân, toàn diện.

Bốn câu tiếp:

➡ Tự hào, vui sướng trước những thắng lợi của cuộc kháng chiến.

***Khổ 8:** Giai đoạn tiến công, giành thắng lợi

Con đường hành quân

Hình ảnh đoàn quân

Đoàn xe cơ giới ra trận

Niềm vui chiến thắng

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

II. ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3. Lời người cán bộ kháng chiến (đoạn còn lại)

*Khổ 7: Giai đoạn đầu của cuộc kháng chiến

*Khổ 8: Giai đoạn tiến công, giành thắng lợi

*Khổ 9: Cuộc kháng chiến toàn diện

*Khổ 10: Ca ngợi Bác, ca ngợi quê hương cách mạng

III. TỔNG KẾT

1. Nghệ thuật: cấu tứ, hình ảnh, ngôn từ độc đáo

2. Nội dung

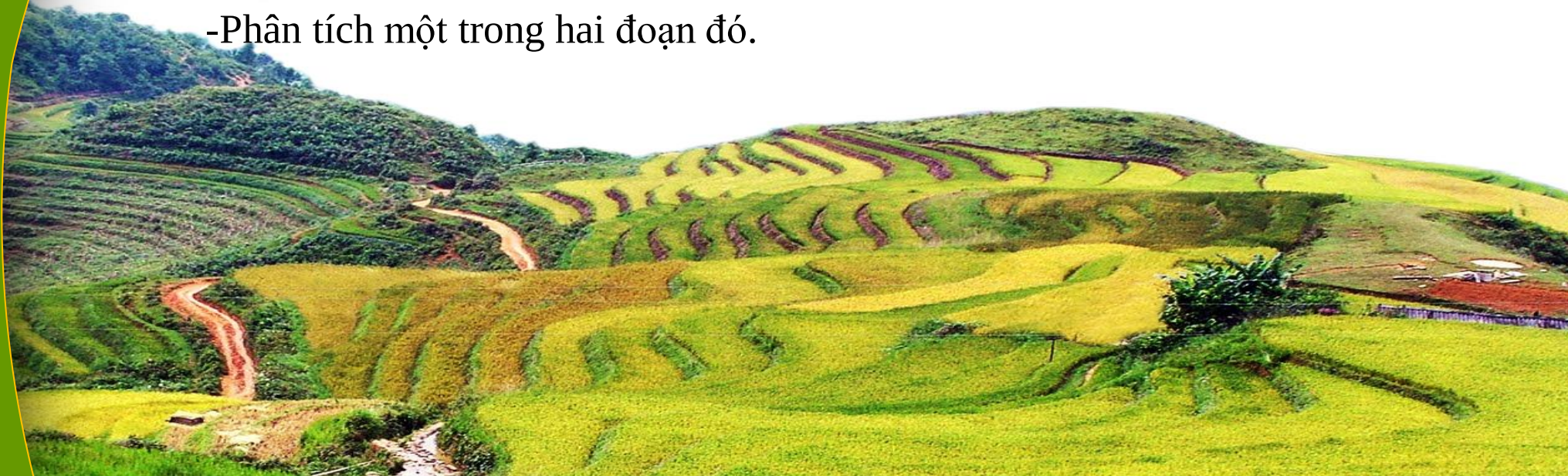
Việt Bắc là bài thơ trữ tình đậm thắm giữa người đi và người ở. Thể hiện tình cảm thủy chung, gắn bó phù hợp với đạo lí **uống nước nhớ nguồn** của dân tộc.

LUYỆN TẬP

Câu 1: Nêu rõ nét tài hoa của Tố Hữu trong việc sử dụng cặp đại từ xưng hô *ta – mình* trong bài thơ.

Câu 2: Chọn trong đoạn trích hai đoạn tiêu biểu:

- Một đoạn về vẻ đẹp của cảnh và người Việt Bắc.
- Một đoạn về khung cảnh hùng tráng của Việt Bắc trong kháng chiến.
- Phân tích một trong hai đoạn đó.

VIỆT BẮC

Lین chân thành cảm ơn

